

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 253. szám.

Nagy-Várad. Csütörtök, 1912. november 7.

A király szava.

A delegációk újból összeültek Budapesten. Alig pár hete tárgyalták le az ideai közös költségvetést Bécsben s már is a jövő évit tárgyalják Budapesten.

A közös költségvetés nem valami sürgős dolog, hiszen tudvalevőleg a delegáció nem törvényhozó testület, csak egy bizottsága az országgyűlésnek (ezt dokumentálták a koalíció alatt azzal is, hogy a delegáció háznagy tiszttségét megszüntették), a közös költségvetés tehát csak akkor emelkedik törvényerőre, ha annak Magyarországra tartozó részét a magyar állami költségvetési törvénybe beillesztették. Más célja volt a delegációk összehívásának: a külügyi helyzet bonyodalmai közt kellett Magyarország és Ausztria szavát nyomatékosan fölemelni.

Minden óra más és más helyzet elé állíthatja Európát. Egy hónap előtt még balkáni státusquóról fúmgáltak a nagyhatalmak diplomáciájának csöndes berkeiben, míg ma a szép idillnek vége és puszkaporszag közepette abban fő a feje a diplomáciának, hogyan lehet a diadaltitask balkáni szövetségesek igényeit Magyarország és Ausztria igényeivel összeegyeztetni s az európai háborút mégis lehetőleg elkerülni?

Sietnünk kell. Ez a magyarázata annak, hogy a külügyminiszter hamarabb mondta el expozéját az országos bizottságokban, mint a király a trónbeszédet. Berchtold gróf bejelentette, hogy Magyarország és Ausztria nem ragaszkodik többé a balkáni státusquóhoz, elismeri a négy balkáni szövetséges királyság diadalmas fegyverei által előidézett új helyzetet, de ezzel szemben határozottan előtérbe helyezi Magyaror-

szág és Ausztria érdekeinek tiszteletben tartását. A mi magyarul annyit jelent, hogy nem fogjuk szólnélkül nézni a négy király osztozkodását a sárbatiport török nagyhatalom európai foszlányain, hanem érdekeinknek megfelelőleg beleszólunk a Balkán új térképének megállapításába mi is.

Még nyomatékosabban emeli ki ezt az állásfoglalást a tegnapi trónbeszéd. Megállapítja, hogy Magyarország és Ausztriának etsőrendű érdekei vannak a Balkánon, hogy a békés állapotok helyreállítása kívánatos és ennél fogva Magyarország és Ausztria készen állanak, hogy kellő időben részt vegyenek a hatalmaknak a béke helyreállítására irányuló akciójában.

Válságos időkben elhangzott komoly szavak ezek.

A török hadsereg súlyos vereségei olyan helyzetet teremtettek, melyre senki sem számított. Nem is képzelte Európa, hogy a szabadkőműves ujtörök uralom pár év alatt egyszerűen kilopja a török hadseregből a lelket, ágyuikból a töltényt, váraikból a védművet, hajóikról a páncélt. A háboru megindításakor egyik legelőkelőbb magyar napilap csufolódo vezércikket irt a balkáni négy királyról ily címmel: „Vannak.” Csak kártyafiguráknak nézték őket. Most bátran meg lehetne írni a második vezércikket a török bátorságról, kitartásról, katonás szellemről is ezzel a címmel: „Nincsenek.” Törökország bizonyult kártyavárnak, a mely egy erősebb szélfúvásra rövidesen összeomlott.

A gyenge Törökországtól nem kellett félni Magyarország és Ausztria érdekeit; de az erős balkáni szö-

vetséggel szemben más a helyzet. Szerbia pár év előtt kész volt minden gyengesége mellett belénk kötni Bosznia miatt; mi lesz most, mikor hadserege diadaltól mámorosan kapcsol új szerb területeket Szerbiához? Hogyan egyeztetjük össze Albániában lévő évszázados érdekeinket azzal a követeléssel, hogy Szerbia Albánián át tengerhez jusson? Milyen kihatással lesz ránk, hogy a velünk éppen nem rokonszenvező Szerbia egyszerre mint adriai tengerparti állam lép a világ elé? Boszniát most már teljesen körülveszik a szerb országok s elzárják közvetlen összeköttetésünket Szalonikival. Hogy fogjuk ennek ellenére keleti keresdelmi érdekeinket megvédeni?

Ha még ezek mellé figyelembe vesszük, hogy Románia eddig a mi kedvünkért tartózkodott a balkáni szövetségtől, de most ő is osztozni szeretne s a macedóniai kucooláhat félti a bolgár uralomtól; hogy Oroszország bizonytalán szintén előáll a Dardanellák kérdésével s a balkáni szövetségnél föltétlenül ellenünk dolgozik: akkor bizony nem fogjuk mi sem rózsásnak találni a helyzetet s megértjük, micsoda súlyuk van a delegációs trónbeszédben e szavaknak: „a Balkán félszigeten komoly háborus bonyodalmak keletkeznek, melyek fokozott éberséget követelnek.”

Auffenberg expozéja.

Budapestről jelentik. A hadügyi albizottság ülésén Hegedűs Loránd előadó ismertette röviden javaslatát, melynek megtörténte után Auffenberg hadügyminiszter terjesztette elő expozéját. A hadügyminiszter bejelenti, hogy legutolsó expozéja óta nagyon rövid idő telt el. —

Linoleum
és szőnyeg ház.

HAAS LIPÓT

szövet-szőnyeg
és
Linoleum-szőnyeg

gyári raktár.

A Monarchia legolcsóbb árai. Dús választék.

GYÁRI RAKTÁR: Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.
Telefon 463. sz. Telefon 463. sz.

RAKTÁRAK:
BUDAPEST
NAGYVÁRAD
DEBRECEN
KOLOZSVAR
TEMESVAR
CSERNOWITZ
SALZBURG
PÁRIS
WIEN
LEMBERG
TRIEST
FIUME
LINZ
GYOR

Expozéjában most nincs is fontosabb dolog. A hadügyi költségek minimális összegét 20 millióval kéri emelni. Ez az emelés a tábori tüzéség fokozatos felszerelésére és jórészt az altiszti kérdés megoldásához szükséges. Kéri javaslatának elfogadását. A bizottság kisebb vita után a javaslatot elfogadta. A hadügyminiszter exposéja feletti vitát pén-tek délutánra halasztották.

A balkáni háború.

A háború rikoltó lármája közé békés hangok vegyülnek. Pár nappal ezelőtt még arcú vágyal voltak tele a Balkánról érkező táviratok, véres összeütközésekről, ezer meg ezer ember haláláról és sebesüléséről szóltak a jelentések, ma pedig a béke vágya hatja át nemcsak az európai hatalmakat, hanem a hareoló feleket is.

Most, hogy a háborús szerencse teljesen elfordult a török fegyverekről, nagy igyekezettel arra törekednek a porta követői, hogy a nagyhatalmakat gyors közbelépésre bírják. Törökország részéről ez a lépés könnyen érthető. A balkáni államok viszont elértnek látják a céljukat abban, hogy az európai hatalmak ma már nem ragaszkodnak a balkáni status quo fentartásához, hanem honorálni kívánják a győzelem biztosította előnyöket.

Ilyen körülmények között nagyon valószínű, hogy az általánosan kívánt béke a hatalmak biztosítása mellett hamarosan helyre fog állni és senki sem lesz az államok vagy a hatalmak között, aki a háború tüzes esőváját tovább lobogtatná.

A háborúról szóló tudósításaink a következők:

Törökország újabb békekérése

Páris, november 6.

A Havas-ügynökség a következő jegyzéket közli: A török nagykövet este Poincaré miniszterelnöknek Törökország hivatalos kérelmét nyújtotta át a közvetítés iránt, melynek szövege a következő:

Az ottomán kormány a nagyhatalmakat az ellenségeskedések nyomában való beszüntetése és a békefeltételek megállapítása céljából közös mediációra kéri fel.

Szerbia a béke mellett.

Belgrád, nov. 6.

A háború kitörése óta első ízben történik meg, hogy egy kormányorganum immár a béke eszméjét pendíti meg. Kifejti, hogy a szerb hadsereg misszióját immár befejezte; a törökök mind csekélyebb ellenállást fejtenek ki vele szemben; így mindinkább közeledik az a nap, amelyen a szövetséges Balkán államok uralkodói a békét diktálni fogják.

Nincs pénz.

Belgrád, nov. 6.

A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyet falragaszokon hoztak köztudomásra s amelyben a kormány felszólítja a

lakosságot, hogy az adófizetést, mely a mozgósítás befejezése óta teljesen megszűnt, újra kezdjék meg, mert a háború oly hatalmas összeget emészt fel, hogy az államnak feltétlen szüksége van az adókból befolyó jövedelemre.

Berchtold válasza a törököknek.

Bécs, nov. 6.

Mavrogéni bég török nagykövet tegnap este megjelent a külügyi hivatalban és előterjesztette Törökország kérését a közbelépés iránt. Gr. Berchtold kijelentette, hogy a kormánynak előbb érintkezésbe kell lépnie a többi nagyhatalommal és ennek az érintkezésnek eredménye szerint fogja a bécsi külügyi hivatal válaszát megadni.

A Balkán-államok követelése.

Pétervár, nov. 6.

Az itteni bolgár követ kijelentette, hogy a balkáni államok követelése a következők: Montenegró részére a szkutari vilajet, Szerbia részére O-Szerbia és az adriai tengerhez vivő keskeny terület; Görögország részére Tesszália déli Epirusz és Elbasszán; Bulgária részére a Drinápoly, Dedeagacs és Szaloniki között lévő terület. Szerbiának és Görögországnak nincs kifogása Bulgária követelése ellen. A bolgár diplomata nézete szerint Romániának nincs joga területi nagyobbodáshoz. A bolgárok nem fognak bevonulni Konstantinápolyba, mert céljuk most az Egei tenger.

A szövetségesek tárgyalása.

Belgrád, nov. 6.

A szövetséges kormányok tárgyalásokat folytatnak a balkáni szövetség legközelebbi lépéseiről. A katonai műveletek beszüntetése semmi esetre sem várható, a fegyverszünet kérdése pedig egyáltalán még vita tárgyát sem fogja képezni. A katonai program keresztlvitel előtt, amihez még körülbelül három hét kell, a szövetségesek semmiféle diplomáciai akcióra sem fognak bocsátkozni. Mindenestre be fogják várni, míg Drinápoly és Skutari elesik. Hogy a szerb-görög csapatok bevonulnak-e Szalonikibe, még nem bizonyos. A hadműveletek előreláthatólag Szaloniki és Konstantinápoly előtt fognak véget érni.

Uj bolgár győzelem.

Szófia, nov. 6.

A bolgár távirati iroda jelenti: A bolgár csapatok tegnap teljesen megverték a török sereg hátvédét képező hadtestet. A törökök vad menekülésben futnak Csataldzsába.

Nikita nyilatkozata.

Bécs, nov. 6.

Nikita király Rjekában kihallgatáson fogadta a Neues Wiener Tagblatt tudósítóját, a kinek a következőket mondta:

— Tudom, hogy ön éppen most mit kíván tőlem hallani. Mindenekelőtt azt akarom mondani, hogy az igazságos ügy diadala nagyon megörvendeztetett, habár a balkáni szövetség nagy munkája nem fogja azonnal megérlelni a remélt gyümölcsöt, a

mely a diadalmas szövetséges hadseregerek és a szövetséges népek kívánságainak megfelelően. De boldogok vagyunk, hogy jövőnk most már biztosított van. A Balkán szövetség eszméje győzött s ezzel új tényező érvényesült a világ politikáiban. A balkáni királyságok már most kétségtelenül teljesíteni fogják az őket megillető kulturmissziót. És hogyan kellett ezt a missziót keresztül vinnünk? Fegyveres erővel, a mit élénken sajnállok. De ezzel a fegyveres erővel véget vetettünk Európában az elviselhetetlen barbárság utolsó maradványainak. A balkáni királyságok ezzel nagy hálára kötelezték Európát. Mindenkinek el kell ismerni, hogy mi kevés nap alatt oly művet végeztünk, a melyek elintézése körül a civilizált Európa egy évszázadnál tovább fáradozott. A különbség csak abban áll, hogy nekünk a véres utat kellett választanunk. A jegyzékek és a meddő konferenciák most már tárgytalanok lettek. Háborura kellett magunkat elszánnunk s most magunk akarjuk ügyeinket rendbehozni. Hígyje el nekünk, hogy diadalaink nem tettek bennünket túl mérészszerű. S egy pillanatra sem tévesztettük szemünk elől, hogy kívánságainkat Európa általános helyzetével összhangzásba kell hoznunk. Aki segítségünkre lesz, hogy ebből a háborúból sikereinknek megfelelő hasznot huzzunk, a Balkán tartós békéje körül nagy érdemeket fog szerezni. Ebben az esetben a balkáni királyságoknak módjukban lesz, hogy nagy mérséklést tanusítsanak. Csak oly békét kívánunk, mely igazságot biztosít nekünk és testvéreinknek korlátlan szabadságot ad. A szövetség monarchiának, amely a balkáni birtokállományban legjobban van érdekelve, most alkalma fog nyilni, hogy a békéhez és az igazságos ügy győzelméhez hozzájáruljon. Tőle fog függni, vajjon a Balkán félszigeten egész Európa javára gyorsan fog-e a béke visszatérni. A szövetség monarchia, amely oly szoros érintkezésben van a szövetséges Balkán országokkal, ezekkel együtt azt a közös célt követi, hogy az általános békét és békés fejlődést biztosítsa.

Konstantinápoly vízvezetékét elvágták a bolgárok.

London, nov. 6.

Idevaló lapoknak jelentik a bolgár főhadiszállásról, hogy a bolgár sereg elfoglalta a Derkos-tó vidékét és első dolga volt, hogy elvágja a vízvezetékét, a mely most Konstantinápolyt vízzel látja el. A vízművek csak 40 kilométernyire vannak Konstantinápolytól. Ezt a vízvezetéktelepet francia társaság építette.

Európa közbelépése.

London, nov. 6.

A Daily Telegraphnak jelentik Konstantinápolyból: A nagykövetek a portának azt a tanácsot adták, hogy jelentse ki, hogy Törökország Európára bizza, hogy a közbelépés számára az alapot megteremtse. A porta ezt a tanácsot elfogadta és hozzájárult oly jegyzékhez, amelyben a következő mondat foglaltatik: Törökország az ellenségeskedésnek nyomában való megszüntetése céljából a nagyhatalmakra bizza békefeltételek megállapítását. Bulgária elhatározta, hogy minden közbelépést a leghatározottabban visszautasít. Ha a bolgároknak sikerül a csataldzsai vonal forszírozása és Konstantinápoly ellen való előrenyomulása, akkor a

Szőnyeg, függöny és arany-himzések óriási választékban **Haas Fülöp és Fia cég**
Rimanóczy-palota.

Perzsa és smyrna szőnyegek nagy mennyiségben és olcsó árban kaphatók.

török kormány a legvégsőre fogja magát elhatározni, hogy a békeszerződésnek Konstantinápolyban való aláírását elkerülje. Konstantinápolyban teljes csönd van.

London, nov. 6.

A legtöbb ujság kiemeli Berchtold gróf nyilatkozatának mérséklését és azt mondja, hogy Ausztriának és Magyarországnak ez a viselkedése nagyon meg fogja könnyíteni a válság megoldását.

London, nov. 6.

A kabinetek folytatják eszmeváltásukat. A Daily Mail-nek azt jelentik Bécsből, hogy Európának nagyon veszedelmes meglepetésekre kell elkészülnie, ha Belgrádban nem fognak okos tanácsra hallgatni.

A török sereg züllöttsége.

London, nov. 6.

A lapok a lüleburgászi csatáról közölt tudósításokban szinte hihetetlen dolgokat közölnek a török sereg hiányos szervezetéről. Abdulla basa főparancsnok vezérkarával és fedezetével egész nap egy dombon ült és az eseményekről való tájékoztatása végett csak egy messzelátóra volt utalva. Nem volt sem távirója, sem telefonja, nem állott rendelkezésre szikratávíró, jóllehet a papiroson mindegyik török hadtestnek tizenkét ilyen berendezése van. A hadtestekkel való összeköttetés végett még csak rendes ordonáné szolgálat sem volt.

Uj bonyodalom Szerbiával.

Belgrád, nov. 6.

A harmadik szerb sereg, a melynek Sándor trónörökös és Putnik generalissimus a vezérei, a legujabb — hivatalosan is megerősített — jelentés szerint jobbfelé kanyarodott és az Adriai tenger felé vonul. A seregek az az utasítása, hogy San Giovanni di Medua és Durazzo délbániai kikötővárosokat elfoglalja.

Komolyabb bonyodalmaktól kell tartani, ha most azonnal nem is, a háboru befejezése után mindenesetre.

Belgrád, nov. 6.

Egész éjjel együtt ült a minisztertanács, melyről szenzációs hírek keringtek már este a városban. Reggelre kiderült, hogy a minisztertanács elhatározta, hogy Ausztria-Magyarországnak amaz intését, melylyel Albánia elfoglalásától akarja visszatartani Szerbiát, Szerbia nem tartozik figyelembe venni. A hatalmak közvetítését is csupán akkor hajlandó Szerbia elfogadni, ha ez nem akadályozza meg a szerb hadsereget további előnyomulásában az Adria felé. A kormány utasította a hadvezetőséget, hogy foglalja el Durazzot.

Feltűnt dr Redlich József osztrák delegátus ideérkezése, Redlich meglátogatta Pasicot és más előkelő politikusokat.

Ugron Budapestre utazott.

Belgrád, nov. 6.

Ugron István Ausztria-Magyarország belgrádi kövefe, tegnap hosszabb ideig tanácskozott Pasiccsal és ma reggel Budapestre utazott, azt mondják, fontos misszióval.

A lakosság diadalittas hangulatát ma a tetőpontig fokozta az a hír, hogy Pétervárról távirat érkezett a községtanáctól, a mely gratulált Szerbiának sikereihez.

Az osztrák-magyar hadsereg három tisztje, Szlavulyevics István, Mathevics Mik-

lós és Maties Szvetozár, belépett a szerb hadseregbe.

Péter király lemond a trónról?

Berlin, nov. 6.

Udvari körökben rebesgetik, hogy Péter király fiának, Sándor trónörökösnek javára le akar mondani a trónról.

Vilmos császár üdvözlötte Ferdinánd cárnak.

Szófia, nov. 6.

A B. Z. am Mittag tudósítója jelenti, hogy a bolgár főhadiszálláson a német katonai attasé Vilmos császár nevében üdvözölte Ferdinánd királyt a legutóbbi győzelmekhez. Ferdinánd cár lekötelő szívésséggel fogadta az attasét és megkérte, hogy jelentse urának hálás köszönetét.

A nagyhatalmak közbelépnek.

London, nov. 6.

A nagyhatalmak jegyzéket fognak intézni a törökkormányhoz, hogy közbelépésük esetén a béke feltételeit a porta bizza rájuk. Hír szerint a porta a nagyhatalmak jegyzékére andandó válaszában kifogja jelenteni, hogy a békét a nagyhatalmakra bizza és bele megy egy olyan nyilatkozat kiadásába, melyben benne lesz a következő mondat:

„Törökország az ellenségeskedés megszüntetése céljából a nagyhatalmakra bizza a béke feltételeit.”

Bulgária tiltakozik a közbelépés ellen.

Szófia, november 6.

Bulgária a nagyhatalmak közbelépése ellen a leghatározottabban tiltakozik. Ez esetben a török kormány el van tökélve a legvégsőbbre, mert mindenáron elakarja kerülni a Konstantinápolyban történő békekötést.

Intelem Szerbiának.

London, nov. 6.

Az angol kormánykörökből figyelmeztették a szerb kormányt, hogy okosan teszi, ha hallgat az okos szóra, mert esetleges meg gondolatlanságával Európa veszedelmét vonná maga után.

A csorlui mészárlás.

Szófia, nov. 6.

A Csorlu körüli két napos harc a törökök csufos vereségével végződött. Ez a vereség még a lüleburgassi vereségnél is csufosabb. A törökök 40,000 embert vesztek. A bolgárok a törököket Csorlu és Szavaj közti állásukból visszazoritották Csataladza felé.

Glattfelder püspök beszéde.

Temesvárról jelentik a Magyar Kurirnak: Glattfelder Gyula dr. esanádi püspök tegnap este a Szabad Lyceum megnyitó előadásán rendkívül érdekes előadást tartott, amelyben igen találon mutatott rá azokra az okokra, amelyek miatt a mi nemzetünk a népek kulturális versenyében elmaradt. Előadásában többek között ezeket mondotta:

— A könyv és a tudós ember Magyarországon nem játszik olyan szerepet, mint másutt. Első oka ennek feltétlenül nemzeti és nyelvi elszigeteltségünkben rejlik. A nyelvünk által kifejezésre jutó értékek nem

kapcsolódnak bele más nemzetek gondolkodásába és érzelmvilágába.

Rátért ezután annak a megállapítására, hogy mi az oka annak, hogy nem törekszünk energikus iparkodással a nehéz helyzet könnyebbé tételére. Szólt az okokról, amelyekkel a sok bajon segíteni lehetne, és így folytatta:

— Az egyik mód, amelylyel a bajon segíthetnénk, az utazás. Már pedig tudjuk, a magyar nem szeret és nem tud utazni. Csak kényelmes szórakozást keres a külföldön; a tanulást, a látókör szélesítését másodrendű dolognak tartja. A másik dolog, amivel szokatlan helyzetünkön segíthetnénk és ami összeköttetésbe hozhatna a kulturnemzetekkel: a nyelvek tanulása. Itt is nagy hiányokat lehet konstatálni. Hibás a család és az iskola is, amelynek nagyobb eredményeket kellene felmutatnia az élő nyelvek tanítása körül. Bármennyire helyeslem és szükségesnek tartom a klasszikus nyelvek tanítását, az élő nyelveket sem szabad háttérbe szoritnunk. Az élő nyelveket azonban nem szabad a klasszikus nyelvek módszere szerint tanítani. Nem grammatikát kell tartani, hanem beszélni és olvasni kell az iskolában.

— Nagy baj nálunk a fegyelem hiánya és a szabadság tulbecsülése. A család a kezdő embert elkényezteti, pedig nevelni csak fegyelmezővel lehet. A fegyelmezetlen ifjak nem képesek gondolkodni, tanulni és olvasni.

— Specifikus magyar szokás az is, hogy jelszavakra esküszünk. Sehol a jelszavaknak oly sulya nincs, mint nálunk. Nemcsak a politikában, de a szellemi élet minden terén.

A magas nivóju előadást a nagyszámu közönség élénk tetszéssel fogadta.

A király a delegátusokhoz.

Tegnap délelőtt mondotta el a király a delegátusok előtt trónbeszédét.

A delegátusok zárt autón és kocsikon, csendőr- és rendőrkordon között vonultak fel a várba, ahol a fehér szertartási teremben gyülekeztek össze. Innen Pálffy herceg főudvarnag a régi kihallgatási terembe vezette a delegátusokat, akik a trón előtt félkörben foglaltak helyet.

Öfelségét a terembe lépésekor meleg éljenzéssel fogadták.

Gróf Zichy Ágoston üdvözlő beszédében örömet fejezte ki abból az alkalomból, hogy öfelsége hosszú idő óta friss jó egészségben jelent meg újra hazánkban.

Öfelsége annyiszor háritotta már el bölcsességével a háboru veszélyeit, hogy most kettőzött hévvel kell kérni a mindenhatót, hogy a király egészségét sokáig tartsa meg, hogy az európai nagyhatalmakkal együtt a háboru veszélye elkerülhető és a világbéke biztosítható legyen.

A delegátusok lelkesen megéljenzették gróf Zichy Ágost beszédét és a király a következőket mondotta:

Őszinte megelégedéssel és legmelegebb köszönettel fogadom hü ragaszkodásuk biztosítását.

Az országos bizottságnak legutolsó tanácskozása óta a Balkánfélszigeten komoly háborus bonyodalmak keletkeztek, melyek fokozott éberséget követelnek.

Tekintettel arra, hogy e vizály a monarchia jelentékeny érdekeit érintheti, a a közeli Keleten a rend mielőbbi helyreállítása politikai és kereskedelmi téren sürgősen kívánatosnak mutatkozik.

Kormányom kész lesz szövetségeseink kormányával egyetértőleg alkalmas időpontban a nagyhatalmaknak a béke

helyreállítására irányuló akciójában részt venni.

Az országos bizottságok legutóbbi ülésükben elismerésre méltó áldozatkészséggel a hadsereg és a haditengerészet részére rendkívüli hitelek engedélyeztek, amelyek által véderőnk harc képessége örvendetes módon gyarapodott. Hadikormányzatunk folyó szükségletei a rendes keretek között maradnak, többlet csak az altiszti kérdés megoldására igényeltetik, miáltal szükséges kiegészítést nyer a hadseregnek és a haditengerészetnek az új véderőrendszerből folyó szerves kiépítése.

Bosznia és Hercegovina közállapotaiban, hála a lakosság lojális és hazafias magatartásának, állandó nyugodt fejlődés mutatkozik. A tartománygyűlésnek módjában fog állani, hogy az elébe terjesztett gazdasági törvényhozási munka alapján a két tartomány kulturális és gazdasági haladását előmozdítsa.

Áthatva azon meggyőződéstől, hogy önök az előterjesztett javaslatokat a mindig tanusított böles belátással és lelkiismeretes buzgalommal fogják tárgyalni, munkálkodásuknak teljes sikert kívánok és Önöket a legszívésebben üdvözlöm.

A trónbeszédet a delegátusok megéljenztek s majd a király a trónról leszállva a delegáció elnökét, gróf Zichy Ágostot és a delegáció alelnökét báró Láng Lajost szólította meg s a delegátusok éljenzése közben vonult vissza lakosztályába.

A király az osztrák delegáció tagjait délelőtt tizenegykor fogadta.

Biharmegye a múlt hóban.

A közállapotok.

Biharmegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg november havi ülését, melyen különösen a tanfelügyelő által előterjesztett ügyek provokáltak érdekesebb vitákat. Az ülésen dr. Miskolczy Ferenc főispán elnökölt. Elsősorban a szakelődők tették meg szokásos havi jelentéseiket.

Móric Ernő megyei főorvos a közegészségi állapotokat kedvezőnek jelenti a vörheny, kanyaró és hasihagymáz ugyan több helyen fellépett, azonban ez a szokatlan hideg, esős időnek tulajdonítható. Súlyosabb jellegű sehol sem volt a járvány.

Varró Domokos műszaki tanácsos az államépítészeti hivatal vezetője az utakról tett jelentést. E szerint az októberi esőzések miatt a vármegye közutai igen sokat szenvedtek. Az utépitési munkálatok a beállott kedvezőtlen idő miatt félbe maradtak, mert fuvar sehol sem lehetett kapni.

A pénzügyigazgató az adóügyekről tett jelentésében az adófizetéseket kedvezőnek tünteti fel.

Keszthelyi Zoltán főjegyző jelenti ezután, hogy a Jád patakon a királyhágói bányáipar részvénytársaság két villamos vízmű létesítéséhez kért engedélyt. Az alispán az engedélyt megadta, azonban gróf Kornis Károly megfellebbezte, mert a patakon már 5 is kapott engedélyt, az igaz, hogy nem bányáipari célokra létesítendő telepre, hanem villamos világításhoz. A közigazgatási bizottság a felebbezést elutasította.

A madarász—ináncsi határháboru.

A villamos ügy után egy régen huzódó határkérdés dolgában döntött a közigazgatási bizottság. Az ügyet Baranyi András főjegyző referálta. Ismertette, hogy Markovits Antal a madarászi határhoz tartozó birtokának Ináncshoz való csatolását kérte. Ináncsról ugyanis jobban lehet intézni a birtok közigazgatási ügyét, meg aztán Ináncson kevesebb is a pótadó. Az alispán a kérelemnek helyt adott, amit azonban Madarász községe nem fogadott el, mert így a madarászi pótadó 6 százalékkal emelkedik. Az alispáni határozatot tehát megfellebbezte a közigazgatási bizottsághoz. A közigazgatási bizottság az alispán álláspontjára helyezkedett és a felebbezést elutasította.

Egészségügyi dolgok.

Dr. Móricz Ernő bejelenti, hogy a legtöbb iskola földes, ami ártalmára van a gyermekek egészségének. A közigazgatási bizottság elrendeli, hogy az összes földes iskolákat deszka padlókkal lássák el egy év leforgása alatt. Ugyanekkor az iskolákat sártisztítókkal és köpesészekkel is el kell látni, a padlókat pedig olajozni kell. Ezután a rényi körorvosi helyet Kisszedresre rendeli áthelyeztetni a bizottság.

A gyantai körorvos fizetésének javítására 600 korona helyi pótlék engedélyezése iránt a belügyminiszterhez fognak felírni.

Állat az emberben.

Szürke ügyek után egyszerre megbotránkoztató dologra tért rá a közigazgatási bizottság. Szirmay Miksa tanfelügyelő bejelenti, hogy a törvényszék vádtanácsa Isztrányi György hévizkárándi görög keleti felekezeti tanító ellen vizsgálatot indított. A tanító egy beteges hajlamu ember, aki az iskolás gyermekek testi épségét veszélyezteti. A tanfelügyelő javasolja, hogy mivel felekezeti tanítóról van szó az ügyet terjesszék fel a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez és kérelmezzék a tanítónak azonnali felfüggesztését.

A tanfelügyelő javaslatának elhangzása után az elnöklő főispán megbotránkoztatástól kifakadva szólt:

— Az ilyen vadállatot nem szabad túrni az iskolában. Amíg az iratok felmennek a miniszteriumba és dönt a miniszter, addig hónapok is eltelnek. Azonnal fel kell függeszteni azt az embert. Ha majd a miniszter úgy találja, hogy a közigazgatási bizottság nem volt illetékes a felfüggesztésre, módjában lesz azt megsemmisíteni, de a bizottság lelkiismerete legalább meg lesz nyugtatva, mert nem szabad tétlenül nézni, hogy egy ilyen ember tovább is a gyermekek között maradjon.

Dr. Móricz Ernő a főispán álláspontjára helyezkedik, mert a tanító a gyermekek közt maradván, azok testi épségét veszélyezteti.

Dr. Wallner Ödön véleménye szerint ebben a dologban a miniszter illetékes dönteni. A vádtanács különben is nem vád alá helyezte a tanítót, hanem csak elrendelte a vizsgálatot.

Fetser Antal felszentelt püspök szerint a vádtanácsnak értesítenie kellett volna a tanító egyházi hatóságát is. A következmények azt bizonyítják, hogy ezt nem tették. Ezt a mulasztást tehát most pótolja a bizottság és küldje át a végzést. Véleménye szerint az egyházi hatóság azonnal fel fogja függeszteni a tanítót.

A bizottság Fetser Antal indítványát fogadta el.

Felsőtopán szünetel az előadás.

Felsőtopánról a tanítót katonának hívták be. A tanító távozása óta szünetel az előadás. Az iskolás gyermekek a hosszú vakáció miatt valóságos züllésnek indultak, úgy hogy a szülők zugolódni kezdtek. A község előjárósága, hogy segítsen valamit a bajon, elhatározta, hogy egy nyugdíjas tanítót hív meg kisegítőnek két hónapra. Az ügyet bejelentették a közigazgatási bizottságnak és kérték, hogy a bizottság járuljon hozzá a község eme határozatához.

A közigazgatási bizottság nem teljesítette a község kérelmét, hanem utasította a községet, hogy más megfelelő tanítóról gondoskodjék.

Ez aligha fog megtörténni, mert mire jogerőre emelkedik a határozat, addig letelik a két hónap és a rendes tanító elfoglalhatja helyét.

A közigazgatási bizottság ülése ezzel véget ért.

Még mindég nincs költségvetés.

A pénzügyminiszteriumban késik.

Zugolódnak a megyeházán.

Hosszu hónapokon keresztül reménykedett napról-napra Biharvármegye, hogy valamelyik napon leérkezik az 1912. évi költségvetése. Ez a remény azonban a többszöri sürgetés dacára sem teljesedett be. Mindenki a belügyminiszteriumban uralkodó állapotoknak tulajdonította a késlekedés okát. Végül most kiderült, hogy tulajdonképpen nem is tudták, hogy hol van a költségvetés.

A vármegye folyton a belügyminisztert sürgette és csak most tudták meg, hogy az egész dolog nincs a belügyminiszternél, hanem a pénzügyinél. Erre a véletlen folytán jöttek rá.

Az irtokok ugyanis 400 korona laktórt kértek és kaptak a közszükségleti alap terhére. Ez a laktórt 1912 januárig visszamenőleg érvényes. Értendő, ha a múlt évben megszavazott laktórt egy év és három hónapi várakozás után sürgették a mai türehtelen megélhetési viszonyok között élő irtokok.

A sürgetésre megjött a válasz, hogy a miniszter nem adhatja meg a laktórt, mert az állam pénzéből nincs rá fedezet. Ez a válasz nagy megütközéssel találkozott a vármegyén, mert arról tett tanúságot ebben a miniszter, hogy egyáltalán nincs tájékozódva az ügyek állása felől.

A furcsa válasza nyomban felküldte a vármegye is a maga jelentését. E szerint a vármegye nem a miniszter terhére szavazta meg az irtokok laktórt, hanem a saját terhére és gondoskodott megfelelő fedezetről is. Hogy mit fog határozni a miniszter a felvilágosítás után, egyelőre nem lehet tudni. De remélhetőleg nem fogja kedvezőtlenül elintézni a dolgot, mert ezek az emberek, akiken a vármegye segíteni akar nagyon is rávannak utalva arra az évi 400 koronára.

Hogy mily elszomorító helyzetük van ezeknek az embereknek elég megemlíteni, hogy napi 2, maximum 3-3:50 kor. fizetésük van. És ma egy közönséges napszámossnak a fizetése is 3-4-5 korona és még a felesége is keres másik 3-4 koronát. Hogy hogy lehet ebből a fizetésből megélni, mikor csak egy egyszobás lakásért azt is a külvárosban 400 koronát fizetnek, szinte el sem lehet képzelni. Nem csoda ha köztük akad olyan is, aki utolsó szorultságában a kéregetésre adja magát.

Es ez nem rémkép, ez nem fantázia. Ez rideg valóság. Ha a miniszter nem fog segíteni rajtuk azzal a 400 koronával, melynek nagy részét már el is költötték, úgy a legsiralmasabb állapotok következnek be rájuk. Az alispán, aki belátja a megszorult emberek siralmas helyzetét most 6

rájuk való tekintettel újból megsürgette a minisztert, hogy küldje le a költségvetést.

Erre azonban még csak kilátás sincs, mert a pénzügyminisztertől a belüghöz tesszik át az ügyet, ahol újból jó ideig várakozik. A költségvetésnek így hosszú időig való késedelmes elintézése még sohasem történt meg és a vármegyét is kellemetlen helyzetbe juttatta. Idestova a jövő 1913. évi költségvetésnek is le kellett volna jönni és még az 1912. évi sincs itt.

Tizenhárom éves fegyelmi vége.

Bordé főjegyzőt felmentette a miniszter.

Gyorsaság nem boszorkányság

A fegyelmi ügyek rendszeresen jubileumot ülnék a városházán; évekig elhúzódik egy-egy fegyelmi vizsgálat, nem azért, mintha országos dologról lenne szó, hanem egyszerűen azon okból, mert az ügy aktái csendesen pihennek a fiókokban s nincs aki sürgesse. Az illetőnek legtöbbször érdeke, hogy minél tovább aludjon a dolog, más pedig nem sokat törődik vele.

Jelenleg is így pihen néhány ilyen fegyelmi ügy a város polgármesteri hivatalában. De értenek ehhez a huza-vonáshoz a miniszteriumban is.

Ilyen altató rendszer mellett is egyedül áll Nagyvárad városánál **Bordé Ferenc** jelenlegi főjegyző fegyelmi ügye, amelyet ezelőtt 13 évvel indítottak meg **Bordé Ferenc** ellen, aki akkor még adó- és pénzügyi tanácsos volt a városnál.

Faust Elek ez időben mint kir. pénzügyigazgató helyettes szolgált Nagy-Váradon. Mint szigorú finánc-ember nem igen ismerte a méltányosságot s mereven a rideg paragrafusok álláspontjára helyezkedett. E miatt sok összeütközése volt s a lapok is úgy emlékeztek meg róla, mint a „rettenetes Faust“-ról.

Bordé Ferenc városi adó- és pénzügyi tanácsos több ízben haladékot adott az elrendelt végrehajtásokra, azon elvből indulván ki, hogy igen sok esetben nem csak a szorongatott félre, de az államra és a városra is előnyösebb, ha a végrehajtás elhalasztásával módot ad a félnek a fizetésre, mintha a paragrafus szigorúságával jár el s elkótyavetyélik a lefoglalt dolgokat. A legtöbb esetben ami bejön az árverésen, azt felemészti a végrehajtás és sem az államnak sem a városnak nem marad semmi, de több van egy szegény emberrel.

A pénzügyi bölcsesség ugyan erre is megtalálja a választ: Igaz, hogy több van egy szegénynyel, de új adóalanyt kapnak.

Bordé Ferenc azonban nem akart a pénzügyi terén ilyen bölcs lenni s nem akceptálta ezt a felfogást. Dacára **Faust** pénzügyigazgató dörgedelmes fenyegetéseinek, tovább is folytatta a méltányos eljárást, ahol annak szükségét látta.

Végre is **Faust** ur feljelentést tett **Bordé Ferenc** ellen a pénzügyminiszternél, aki intézkedett a fegyelmi vizsgálat elrendelése iránt.

Tizenhárom évvel ezelőtt kezdődött a fegyelmi vizsgálat. Évekig húzódott a dolog a városházán, míg ezelőtt mintegy öt évvel a fegyelmi választmány **Bordé Ferencet felmentette.**

A kir. pénzügyigazgatóság felebbezése folytán azonban a fegyelmi választmány határozata felkerült a miniszteriumba.

Azóta kormányok jöttek, kormányok mentek; volt darabant, koalíciós, munkapárti kormány s öt év után most találtak rá az ügyre s végre elintézték.

A napokban érkezett le a városházához a miniszter leirata, amelyben kimondja, hogy a pénzügyigazgatásnak nincs joga a fegyelmi választmány határozatát megfélebezni; a fegyelmi érdemi részére pedig kimondja, hogy a választmány felmentő határozatát jóváhagyta.

Bordé Ferenc főjegyzőt tehát a miniszter megfosztotta attól, hogy fegyelmi ügyének 25 éves fordulóját megünnepelje.

És még panaszkodnak nálunk az ügykezelés lassúsága ellen!

Dr Woodrow Wilson az Egyesült-Államok elnöke.

Az elnökválasztó elektorok minden négy év novemberének első hétfője után következő kedden — mert a hónap esetleg keddi nappal is kezdődhetik — választják meg az Egyesült-Államok elnökét és alelnökét. Ez a választás tegnap történt meg a newyorki kábeltelegram szerint az Egyesült-Államok új elnöke **Dr Woodrow Wilson**, New Jersey kormányzó lett, alelnöknek pedig **Thomas R. Marshall** választották meg. Mindketten demokraták, míg az előbbi elnökség a republikánusok sorából került ki. A republikánusok husz esztendeig küldtek szakadatlanul elnököt a Fehér Háza, az utolsó demokrata elnök **Cleveland** volt, akit 1892-ben nominált a csikágói demokrata nemzeti konvent.

Az új elnök programja fedi a demokrata párt programját.

Mindjárt megválasztása után **Wilson** az újságírók kérdéseire így nyilatkozott programjáról:

— Politikám célja elsősorban az, hogy felvegyem a harcot a törökök és a védvamos vámtarifa ellen. Azután gondoskodunk kell a munkásvédelemről, amely nálunk nagyon kezdetleges állapotban van. Éppúgy foglalkozunk kell a pénzügyi törvények reformjával. Mindent meg kell tenni farmereink érdekében, mert ezt követelik közgazdasági érdekeink. A földművelésügyi hitel, amely Franciaországban oly szép virágzást ért el, nálunk is előmozdítandó.

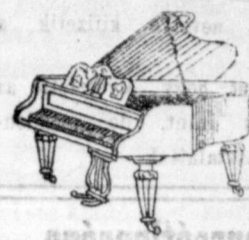
A külügyi helyzetről szólva **Wilson** ezeket mondotta:

— Bizonyos, hogy az Egyesült-Államok továbbra is lojális és békepolitikához fognak ragaszkodni és az internacionális problémák megoldásánál a legmesszebb menő egyenlőséget fogják szem előtt tartani.

Valódi Amerikai és Chasala cipők, legjobb Bor. a-lino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szereshetők be.

Zongorák, pianók és harmóniumok
legsolidabban vásárolhatók és bérelhetők

RUGÁN

zongora termében Szent János-utca 6. szám.

A BUKOTT JELÖLT és a fizetetlen vacsora.

Történet a városatyaválasztás rejtelméből.

Urak urak, önök ugyan most nyakig usznak a szószban! . . . Érettségizett diákok könnyelműsége és tapasztalatlansága jut eszembe, amikor hallom az önök mulatságos esetét.

Jogászi körökben nagyszerűen mulatnak most egy érdekes ítéleten, amelyet tegnap hozott a törvényszék.

És önök se vágjanak savanyu arcot, de még ám komolyat se, mert akkor még hangosabb lesz a kacagás és nagyobb az önök zavara. Inkább örvendjenek, hogy ime! könnyelműség dolgában teltünk meg az ifjúságon is! . . . Hanem azért fizetni kell.

T. i. azon fordult meg a dolog, hogy egy fényes, pezsgős vacsorát nem akadt senki, aki kifizette volna. A vacsorát a városatyaválasztások alkalmával rendezték **Benrád Albert** vendéglőjében a munkapárti urak a munkapárti jelölt tiszteletére.

Munkapárti vacsora! . . . Hát kell ennél fényesebb dolog. Hiszen méltóztatnak tudni Buda-pestben, hogy ment ez: éjszaka, a Dunán . . . fényben uszó hajókolosszus . . . fedélzeti terítés . . . katonazene . . . pezsgő és végül: görögültz. Aztán persze fizette, aki fizette.

. . . De itt a Pece-parti Párisban nem fizette senki. A vendéglős a haját tépte dühibe, mikor látta, hogy mindenki eltámolyog. De mit csináljon . . .

Várt. Várt hónapokig. Sem a volt jelölt, sem más nem jelentkezett a számláért, amely ugy 400 korona körül járt.

Erre gondolt egy merészet és beperelte az egész mulató társaságot. Gondolta, hogy majd így eszibe jut talán az uraknak a kitűnő muri és fizetnek.

Keresetet indított **dr. Rezső Mór**, **dr. Mártonffy Marcell**, **Wiener Jenő** stb. stb. urak ellen. A városi kir. járásbíró meg is hozta az ítéletet, amely szerint azonban **Benrád Albert** csak részben lett pernyertes.

Most már elkeveredett küzdelem indult meg a bíróság előtt a két ellenfél között, hogy a végső fórum előtt megnyerje a pert. Az ügy a törvényszék elé került, mert **Benrád** megfélebezte. És a munkapárti lelkes választók könnyelmű nemtörődomséggel hagyták elmégesedni az ügyet.

Mindegyik — lehetek vagy ötvenen — külön-külön szabadkozott, húzódozott, míg végre is az egyik kedélyes tanu nagyon őszintén megmondta:

— A vacsora is nagyon jó volt s a hangulat is kitűnő volt. Biztosra vettük a jelölt győzelmét, de hát másnap csufosan megbukott . . . Így aztán ugyan kinek lett volna kedve fizetni! . . .

A törvényszék azonban nem akceptálta a rossz hangulatot és kimondta a fizetés kötelezettségét valamennyi résztvevőre. Az indokolást a következő megdönthetetlen axiómába foglalták össze: aki mulat, az fizessen.

Tehát ugye, legjobban teszik önök is most azt, hogy egy jót kacagnak és nevetve kifizetik a jelentős vacsorát.

A bukott jelölt pedig lehet, hogy elvesztette az illúzióját az önzetlen lelkesedés iránt, de mindenestre gazdagabb lett egy tapasztalattal.

A tanítónő szerencsétlensége.

Egy gyenge kis botlásból, egy százszor megtörtént lesiklásból súlyos szerencsétlenség történt tegnap délelőtt a Nagyvárad Hítelbank r. t. elegáns kölépcsőzetén. Dél-előtt fél 12 óra lehetett, mikor a bank fiatal tisztviselői egy éles sikolyt hallottak a lépcsőházból, melynek hallattára rosszat sejtve tudultak ki a bank forgalmi terméből.

S a széles lépcső sárga vaskorlátja mellett kétségbeesett arccal, könnyes szemekkel feküdt egy fiatal hölgy. Vonásai a fájdalomtól megmerevedtek s két kezével erősen szorította bal lábát.

A bankfiuk lerohantak hozzá és igyekeztek fölemelni. Fölkapkodták elgurult retiküljét, egy fekete takarékpénztári könyvet és a hölgyet felsegítették az első emeletre, ahol elájult. Addig is, míg a mentők megérkeztek, magához térítették s kényelmesen lefektették.

A telefonon értesített mentők hamar megérkeztek. Épp ebben az időben arra sétált dr. Filipi Aladár cs. és kir. főorvos, akit fölkért a rendőrségről kint lévő Becsey őrmester, legyen szives megnézni a szerencsétlenül járt hölgyet. A főorvos nyomban felsietett és első segélyben részeseítette a magához tört urileányt.

Dr. Filipi Aladár konstata, hogy a hölgynek bal lábszára eltört. Mikor magához tért, megnyugtatta a kétségbeesetten zokogó hölgyet, aki aztán elmondta, hogy Szoklanszky Máriának hívják, tanítónő a helybeli ev. ref. leánynevelő intézetben.

— Siettem fölfelé a lépcsőkön — mondotta Szoklanszky, s egyszer csak hirtelen megcsuszott a cipőm és én elvágódtam a kemény kölépcsőn . . . Lehet azért csusztam meg, hogy havas volt a sarkam.

Rettenetes fájdalmat éreztem s elájultam. Azért akartam a bankba jönni, hogy betegyek 600 koronát.

Erdeklődött a retikülje s betétkönyve iránt. Megnyugtatták, hogy mindegyik megvan.

Az orvos azt tanácsolta a szerencsétlenül járt hölgynek, hogy vitesse magát a kórházba. De Szoklanszky Mária nem akart a kórházba menni és kérte a mentőket, hogy vigyék őt lakására. Otthon akarja gyógyíttatni lábát.

Közszégi szülésznői állást keresek. **Kitünő jeles bizonyítvánnyal** és gyakorlati képességgel rendelkezem vagy esetleg oly közszéget is keresek, hol kevés szülésznővel rendelkeznek, szives megkeresését kérem a Tekintetes Előjáróságnak e kiadó-hivatalban.

Joghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülők! Ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját érdekükben **Dr. Kállay** jogi szemináriuma csakis **Dr. Kállay** után készülnek. Budapest, IX. Lónyay-utca 18.b. (Calvin-tér mellett). Telefon 125—38. Telefon 125—38.

..HIREK..

HAVAZÁS.

Kénytelen beismerni az ember még ilyen erős fényű kulturhelyen is, hogy a természet befolyása alatt áll még mindig. Könnyelműségünkben kiesnyes semmisségnek, falusi pletyka- és társalgási témának tartottuk az időt, csak mikor kimutatja a foga fehérét, akkor kapjuk fel idegesen a fejünket:

— Mi az? . . . Az időt is észre kell venni? . . .

Városi, kényes embernek valami bosszantó, kellemetlen dolog ez. Még, hogy a város utcái elvesztik azt az előkelő szürkeséget, amelyet a kemény és sima aszfalt kölesönöz nekik — ez még legkevésbé sem volna diszguztáló. De mikor bokáig kell járni a fekete, szotyogós hóleben, az már felháborító! . . .

Ki vár ilyen lázas, mohó arany utáni sóvárgások idején poézist a téltől? . . . Halk hóropogás, villanyfényvel hulló hókristályok, néma parkrészek . . . és a többi és a többi: hol vannak már tőlünk ezek a naiv kis téli esőndélek! Egyedül a télestdusan és melegen öltözött korzó, a ragyogó toillettes hölgyek s az újabb angol faisom matt fényű cilinderek hoznak némi érdekességet az utcára.

Szégyellem magam városi ember létemre, hogy ennyire is észrevettem az első hóvihárt. Az ember bosszusan menekül a tél kellemetlen poezisától és sietve rendezkedik be ellene. Kalucsni, prémes bunda, puha meleg kalap és miegymás szükségesekek s ahelyett, hogy a jól fűtött családi otthonok intim boldogságára gondolnék, ujjongva üdvözlöm a városi ronda teherkocsikat, amelyek nehéz döcögéssel hordják a piszkos havat. Csak minél gyorsabban, minél erősebben tisztítsák meg az utcákat a lucsoktól, víztől, hótól! . . .

Ha lehet, hát rázzák le a Bémer-téri fenyőkről is a duzzadt, tapadó hó hermelint és legyen minél előbb hideg és szürke az aszfalt. Merengjenek el a téli tájképeken a vadászok és a falusi jegyzőkisasszonyok.

(P. J.)

* Az Urak Mária Kongregációja ma este fél hétkor tartja rendes összejövetelét.

* Ebéd a nagyprépostnál. Tegnap délután 5 órakor fényes ebéd volt *Belepotoczky* Kálmán nagyprépostnál. A nagyprépost új palotájának felavatása alkalmából adta az ebédet, melyen egyházi, katonai és társadalmi előkelőségek vettek részt. Vendégül látta ezuttal a nagyprépost a következőket: Dr. *Miskolczy* Ferenc, *Hlatky* Endre főispánokat nejeikkel együtt, s dr. *Miskolczy* főispán leányát, *Ágnest*. Továbbá *Henriquez* altábornagyot és nejét, *Fetser* Antal felsz. püspököt, *Rimler* Károly polgármestert, báró *Szentkereszty* Zsigmondot, báró *Podmaniczky* Károlyt, *Ránffy* ezredest, *Magerl* alezredest, dr. *Vucskics* Gyulát, *Brém* Lőrinczet, *Bordé* Ferencet, *Komlóssy* tanácsost, dr. *Mayer* Lászlót és *Sztarill* Ferenc építész. B. *Szentkereszty* Zsigmond és dr. *Miskolczy* Ferenc köszöntötték fel az

előkelő házigazdát és azt kívánták, hogy az egyház és a társadalom javára még igen sokáig használja új palotáját. A nagyprépost megköszönte a szives jókívánságot, felköszöntötte a hölgyeket s aztán a három előléptetett magasrangú katona egészségére üritette poharát. A fényes ebéd kitűnő hangulatban folyt le.

* Szent Imre napja Endrődön. Endrőd szokott fényes ünnepelte meg véd-szentjének, szt. Imre hercegnek ünnepségét. Az ünnepi szent misét *Frőner* A. dévaványai c. kanonok plébános tartotta a kerületi papság segédletével. Szent mise közben *Fejér* Imre kondoros-tanyai kihelyezett lelkész szép beszéd keretében intette az ifjuságot szent Imre követésére. Majd a szives házigazdánál *Zelinka* János kerd. esp. plébánosnál ünnepi lakomára gyűlt össze a vendégsereg. Ebéd alatt *Ponner* Antal segédlelkész lelkes szavakban emlékezett meg jelenlegi principálisáról és hatásos beszédben köszönetet mondott az egyházmegye főpásztorának, hogy őt ide helyezve alkalmat adott a kerület kiváló paptársait üdvözölni, majd a kerület jegyzőjét, *Bedák* Mátvás kondorosi plébánost éltette.

* A vámfelügyelő bizottság ülése. Nagyvárad város vámfelügyelő bizottsága tegnap délután ülést tartott *Rimler* Károly polgármester elnöklete alatt. Tárgyalásra került a nagyvárad iparosok azon panasza, hogy a nem heti vásári napokon a nagypiactéren a helybeli iparosoktól is helypénzt szed a város, dacára, hogy ezt nem írja elő helypénz díjszabás. *Komlóssy* József tanácsnok, mint a vámok főfelügyelője, a panaszszal szemben a helypénzszedés jogosságát vitatta. Statisztikai adatokat sorolt fel, annak bizonyítására, hogy ha ezeket a helypénzeket is elengedi a város, a helypénzbevételek, a régihez képest, 70 százalékkal csökkennek. A bizottság abban állapodott meg, hogy a helypénzek felének szedését javasolja ugy a helybeli iparosok, mint helybeli kereskedőktől, míg az idegenek a helypénz kétszeresét fizessék. — A *Moskovits* Farkas és társa csizmagyár r.-t. vámelengedést kért, a részére behozott nyersárakra. A felügyelő bizottság azonban nem véleményezi a kérelem teljesítését, mert akkor sérelem érné a hasonló cikkeket készítő kisiparosokat, akik vámdíjjal behozott nyersanyagból dolgoznak. A csizmagyár így is nagy konkurrenciát csinál száz és száz szegény iparosnak.

* Katonai kinevezések. A novemberi előléptetéseknél *Schröder* Imre hadnagy, a 19. tábóri tüzérezredben főhadnagygyá, *Hubalovszky* József zászlós a 19. tábóri tüzérezredben hadnagygyá; — *Rehner* János 39. gyalogezredbeli és *Virovkiez* Antal 16. gyalogezredbeli élelmező tiszthelyettesek hadnagy élelmező-tisztekké nevezettek ki, s utóbbi a 101. gyalogezredhez lett áthelyezve. Gróf *Esterházy* Pál 7. huszár ezredbeli tartalékos hadnagy főhadnagygyá neveztetett ki.

* Zavaros a Pece vize . . . Nagyvárad villamos telepének sok bajt okoz a Pece vize, amelyből a gépekhez szükséges kondenz-vizet szerzi be. A Pece felső vidékén lévő vízi malmok időnkint felfogják a vizet s ezzel sok kellemetlenséget okoznak a villamostelepnek. *Belányi* Imre igazgató sürgős jelentést tett a városi tanácsnak, hogy tegnap reggel fél 9 órakor a villamos-telepen ismét vízhiány lépett fel, a turbinát be kellett állítani s a kevesebb vizet fogyasztó gőzgépeket kellett üzembe venni. Utánajárással megtudták, hogy *Rollinger* várad-

szőlősi molnár fogta fel a Pece vizét, duszasztás céljából, sőt Rollinger Márton kijelentette, hogy ezután minden reggel fel kell fognia a vizet, a malom üzeme érdekében, tehát ha ezen kijelentést beváltja, a villamos-telepen az üzemzavar mindennapos lesz. Kéri az igazgató, hogy ezen az állapoton a város tanácsa segítsen, mert a vizelezés és utána a rohamos víznövekedés annyira felzavarják a kondenz-vizet, hogy vízhiány miatt, valamint esődugulás és eliszaposodás folytán az összes gépek felmondják a szolgálatot s az üzemet ilyen viszonyok között nem tudják folytatni.

* **Járványok a megyében.** A tenkei járásorvos, a járásban tartott egészségügyi vizsgálatnál, vörhenyben betegnek találta a *görbedkövesegyházi* tanító gyermekét. Azonnal elrendelte az iskola bezárását. Az élesdi járásban pedig *Báródsomos* községben lépett fel a kanyaró járványosan. A főszolgabíró kéri az alispánt, hogy rendelje el az iskola bezárását.

* **Babakiállítás.** A Gyermekbarát Egyesület december hó elején rendkívül érdekes kiállítást rendez a vármegyeháza dísztermében. A szegény gyermekek javára babakiállítás lesz, amelyen résztvesznek a váradi kereskedők és iskolák. A jótékony-célú kiállítás iránt nagy az érdeklődés, annál is inkább, mert a kiállításon délutánonként mese-előadásokat fognak tartani.

* **Védekezés a fakartell ellen.** Rimler Károly polgármester kívánságára a lakás és élelmezésügyi szakbizottság Gerő Ármin rendőrfőkapitány elnöke alatt folyó hó 9-én délután 3 órakor „a fakartell elleni védekezés” napirenddel ülést tart.

* **Elítélt vasuti portás.** Megirtuk annak idején, hogy Demján Gábor vasuti portás borközi állapotban igen durván bánt az utazó közönséggel és ellene szegült a rendőrnek is, aki őt csendre intette. A vasut igazgatósága fegyelmi uton megbüntette a portást s tegnap a rendőrhatalóság hozta meg ítéletét, mely 20 korona pénzbüntetéssel sújtotta az ellenszegülő portást.

* **Tűz a közkórházban.** A bihar-megyei közkórházban tegnap délben tűz keletkezett. A kórház gondnoksága nyomban értesítette a tűzoltóságot, honnan *Krampánszky* Lajos csővezető ment ki. A tűz rejtett helyen volt, a kórház egyik épületének a menyezetében. A menyezetből szivárgott a füst, de lángot nem lehetett látni. *Krampánszky* feltűnés nélkül, a legnagyobb nyugalommal kutatta ki a tűz fészket, nehogy a betegek között riadalmat okozzon. A tűz a kéménybe beépített egyik fagerendán keletkezett és terjedt tovább. Szerencsére idejében észrevették a tüzet s a tűzoltóknak sikerült elég korán eloltani. A kár pár száz koronára tehető.

* **Kerékpáron a tolvaj után.** Miklóvics István nagyváradi lakos kerékpárját Buzás Tivadar kovácssegéd ellopta. Dienes detektív nevezettet előállította s a kikérdezés alkalmával előadta, hogy folyó hó 5-én Almamezőről jött be Nagy-Váradra. A délutáni órában a munkásbiztosító és betegsegélyező pénztár helyiségének kapuja alatt megpillantotta a biciklit, felült reá és elkerékpározott. Azonban üldözőbe vették s mikor már az üldözők őt megközelítették, leugrott a kerékpárról, egy ház falához támasztotta és ő tovább futott. A károsult a

biciklire felült s úgy vette üldözőbe Buzás Tivadart, akit utólért és átadta a rendőrnek. Miután több hasonló cselekménnyel van gyanúsítva, a rendőrség lezáratta.

* **Tengerész Kató elveszett.** Nagy az ijedelem a színház környékén. A bájos, szőke haju Tengerész Kató operette egész kiszerepezett librettója *elveszett*. *Eröss* Sándorra volt bízva ezeknek a szerepeknek a litografálása és ő ehhez éppen tegnap akart hozzáfogni. Hóna alatt az átkötött szerepekkel sietett tegnap a színházhoz és egyszer csak azon veszi észre magát, hogy a csomag nyomtalanul eltűnt. Ijedt szaladgálás, keresés, fölforgatás után is kénytelenek voltak konstatálni, hogy *elveszett* az egész munka s most újból le kell irni minden szerepet. A becsületes megtaláló számára díjat tűzött ki *Eröss*. Még pedig egy olyan díjat, ami az ő szívének legkedvesebb: egy saját nevelésű házi nyulat.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését válasszák nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint helyi lőporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többre fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. lőporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x **A Rose nyelviskola felvételi irodája.** A Rose-nyelviskola folyó évi november hó elseje óta felvételi irodát tart fenn Rákóczi-út 3. sz. alatt, a hol az érdeklődő közönségnek az iskolára vonatkozó mindennemű felvilágosítással készséggel szolgálnak. A nyelviskola tanfolyamára bármely órában lehet iratkozni.

x **Aszódi olcsó karácsonyi vásárja Kossuth utca Sas-palota.** A helyi és vidéki mélyen tisztelt vevőközönség b. tudomására hozom, hogy friss déli áruim megérkeztek. Vidékieknek szállít póstán Magyarország bármely állomására a közkedvelt **Aszódi-cég**. Elsőrendű datolya, malaga és füge, óriás tiri maroni, olasz mogyoró és cocusdió, mézédés narancs és érett citrom, remek cukrozott déli gyümölcsök, bámulatós szép és kitűnő ízű thea-sütemények, legnemesebb fajú kínai theák, valódi angol és francia rumok igazán meglepő olcsó árért. Dús választék **karácsonyi és ujévi** cukorkákban, nagyban és kicsinyben. Állandóan friss pörkölt zamatos kávé 8-féle vegyületekből, melyből próbarendelést méltóztatassanak tenni. Kiváló tisztelettel: **Aszódi Mihály** trieszti kávé és thea közvetlen behozatala, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő. Telefonszám egész megére 635. Fiók telefon 1016. Fióktüzet **Cukorka Király** Kert-utca. — **Csokoládé Király** Rákóczi ut. Telefon 610. — Gerbeaud cukorkák és sütemények friss minőségben.

x **Kosztolányi Ferenc és neje** oklevéles massőr és vizgyógykezelők, kiváló szak-képzettséggel ajánlkoznak. **Rákóczi-ut 28 sz.**

x **Karaguly E.** úri szabó-üzletét november hó 1-től Rimanóczy-utca, Guttman-házba helyezte át.

x **EGY HÁZ** Szaniszló-utcán pénz nélkül megvehető. Cím megtudható a kiadóhivatásban.

Uri fehérenemű, „Fownes” keztű, „Habig” kalap, eredeti angol cipő, egyedüli raktár

Róth M. utódánál.

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszemet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutná.

x **Kossuth-utca** 6. számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál

x **Ungváry Gergely** könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolya-zárda). Ajánlja dús felszerelt raktárát, **szépirodalmi és ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb műveszi lapokban.**

x **Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.**

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Csütörtök: Koldusdiák.
Péntek: Hoffmann meséi.
Szombat: Limonádé ezredes.
Vasárnap délután: Én vagyok a néni.
Este: A kis gróf.

A koldus diák. A bájos zenéjű operett nagy sikert ért el, amennyiben rég nem volt a Szigligeti-színházban olyan kitűnő együttes, mint éppen ebben a darabban. A főszerepeket Medgyaszay Jenő, Leövey Leó, Pongó László, Görög Olga, Horváth Mici, Pogány Janka. Dirigál Kerner Jenő.

SPORT

A vasárnapi football mérkőzés.

A szezon utolsó érdekes mérkőzése lesz a vasárnapi NSE DKASE bajnoki mérkőzés. A DKASE lehető erős összeállításban fog érkezni vasárnap délben a gyorsvonattal, míg a NSE minden igyekezettel azon lesz, hogy az egyetlen erős mérkőzést megnyerje. Lassú a kiváló hátvéd s a NSE többi kiváló emberei holnap utolsó nagy trenninget fognak tartani, hogy a csapat a legjobb formában álljon ki vasárnap a pályára. Ha a mérkőzést a NSE megnyeri, az őszi fordulóban a harmadik helyet fogja elfoglalni a bajnokságban a 9 benevezett csapat között. Az érdekes mérkőzés d. u. fél 2 órakor kezdődik s a mérkőzést Stotter Aladár (NAC) fogja vezetni.

Fényképező gépek

mindenféle kellekekkel.

Lorgnettek, hő- és lázmérők legnagyobb választékban. Javítások elvállaltatnak

PETRY ÁRPÁD

órák- és látszerész

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett a Rimanóczy palotával szemben

Telephon (vidékre is) 181 sz.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

A széplaki tüntetők. Az általános választások alkalmával még néhai Márkus László margittai képviselőjelölt programbeszédét akart tartani Széplakon, azonban a falu lakossága rátámadt a jelöltre és kíséretére, kövekkel dobálta meg őket, úgy, hogy esendőri beavatkozásra, sortűzre volt szükség, hogy a rendet helyreállítsák. A zendülőket, 27 széplaki embert a törvényszék elítélte. Felelősség folytán került az ügy a táblához, amely most tárgyalja az ügyet.

NYILTÉR

Székely Károly

fogtechnikus
műtermét Zöldfa-utca 3. sz. alá
(Roth Henrik palota) helyezte át.
Telefon 11-77. Telefon 11-77.

Cimre kérem figyelni!

KÖZGAZDASÁG

Pályázat katonai szükségletek szállítására. A keresk. és iparkamara közli: A bécsi cs. és kir. katonai gyógyszerügyi igazgatóság az 1913. év folyamán szükséges különféle gyógyszerek és gyógyszerészeti cikkek szállításának biztosítására pályázatot hirdet.

Pályázati határidő 1912. nov. hó 20. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamara irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8; d. u. 2 óráig megtekinthetők.

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanyha.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — —	786.—
Osztrák hitelrészvény	— — —	603.—
Jelzálogbank	— — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	506.—
Magyar bank	— — —	531.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	373.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	713.—
Rimamurányi	— — —	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hanincs meglegedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olesó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

28969—1912. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. foku iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Rosenthal Béla nagyváradi lakos által felállítani szándékolt margarin gyári telepengedélyezése tárgyában f. évi nov. hó 14-ik napjának délelőtti 10 órájára a Kolozsvári utca 103-105. sz. házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételnie nem fognak.

Nagyvárad, 1912. október 31.

Gerő,

rendőrfőkapitány.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

21540—912 sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának 802—912 kb. sz. határozata alapján ezennel közhírré teszem, miszerint a Nagyvárad-váradvelence között létesítendő II. vágány részére szükséges területekre vonatkozólag a kereskedelemügyi m. kir. minister ur 22281—III sz. rendeletével engedélyezett bizottsági eljárás f. é november hó 25 napjának d. e. 10 órájára tűzött ki, összejövétel helyéül pedig a városháza bizottsági terme jelöltet ki s a m. á. v. nagyváradi osztály mérnök ége által beterjesztett kisajátítási összeírás és tervek ezt megelőzőleg f. évi október hó 31. napjától f. é. november hó 14. napjáig bezárólag terjedő 15 napi közzemlére a városi székház közigazgatási kiadóhivatalában (1. 25) kitétetnek.

Mindezekről az érdekelteket oly figyelmeztetéssel értesítem, hogy az összeírás és terveket a közzemlére kitétel ideje alatt megtekinthetik és az ellen észrevételeiket és kifogásaikat úgy írásban, mint a bizottsági tárgyalás alkalmával szóval megtehetik.

Nagyvárad, 1912 október hó 29.

Rimler Károly,
polgármester.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járáttal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok alandók 5,0%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó olcsó díj mellett).

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsavay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Olcsóbb lett a kenyér

4 fillérrel.

Van szerencsénk a t. c. közönség szives tudomására adni, hogy városszerte közkedveltségnek örvendő kenyér gyártmányunkat a fogyasztó közönség előnyére és kényelmére a mai naptól fogva eredeti gyári árakban fogjuk az alantabb felsorolt raktárakban kilogrammonként is árusítani.

KENYÉR ÁRAINK:

0-ás	30 fillér
fehér	28 "
félbarna	26 "
barna	24 "

Gyári raktár Szacsvey-utca.
Telephon 551.

ELÁRUSÍTÓ HELYEK:

1. Főraktár: Szent László-tér (Kovács-ház) telephon 936.
2. Adria liszt raktár Rákóczi ut telephon 5.
3. " " " Nagypiacz telephon 337.
4. " " " Csillagváros (Bányasor) telephon 1242.
5. Adria lisztraktár Kolozsvari-utca (volt Feldheim-ház.) telephon 188.
6. Reich Antal Szaniszló u. telephon 436.
7. Wasvári Zsigmond Kórház-u. telef. 1305.
8. Markovits Ignátz Perces-u. telephon 1286.
9. Fülöp Lipót Kaszárnya u.
10. Király Jenő Rákóczi-ut (Stern palota).
11. Ungár Jenő Teleki-u.
12. Wiedner Lajos Malom u. telephon 894.
13. Deutsch Dávid Teleky-u.

ADRIA kenyérgyár r.t.

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe

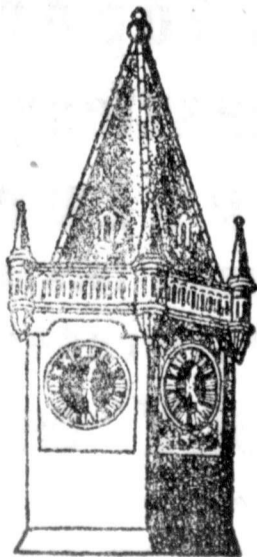
PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb toronyóra készítő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. Villanyerő berendezés.

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küld.

Értesítés.

Megnyílt a

„Béka“ bolt

Uj rőfös, rövid és női divatáruháza Nagyváradon Zöldfa-utca

Tessék ügyelni a kirakat-üvegeinkre festett

„BÉKÁRA“

Árjegyzéki kivonat:

1 vég Rumburger vászon mindenre alkalmas	4 50
1 méter gyapjuszövet bármilyen színben, 120 széles	— 89
1 Himzett elejű nőiing szepességi vászonból	1 65
1 nőiing finom sifonból	— 95
1 női hálókabát (korsetta) finom sifonból	— 98
1 Nőiing himzéssel és szalaggal dusan diszítve	— 98
1 Izléses diszkötény	— 55
1 Női reformkötény finom klottból vagy lüszterből	1 65
1 fekete klott alsószoknya	— 98
Egy 6 személyes damaszt garnitúra	2 75
1 Fekete nap és esernyő	— 98
1 Elegáns fehér puhaelejű férfüing	1 25
1 finom 5 soros gallér minden fazon és szám	— 13
1 pár kezelő fehér vagy színes	— 21
12 darab valódi rumburgi vászon zsebkendő	1 50
1 méter kozmanózi karton bármilyen színben, jó mosó	— 22
1 méter legfinomabb gyapjudelin legújabb divatuak	— 59
1 kétszemélyes klott paplan jó vattával töltve, bármilyen szín	3 25
1 Ablakra való szövetfüggöny	1 39
1 Magános ágyterítő	— 89
1 garnitúra 2 ágy és egy asztalterítő	4 50
1 Vég valódi rumburgi kanavász, bármilyen színben	4 75
1 fehér sifon alsószoknya	— 98
1 méter ruhavászon minden színben	— 29
1 méter csipkefüggöny	— 26
1 fejre való selyemsál	1 25
1 m. 120 széles gyapju pepita szövet	— 45
1 méter mosó delin legújabb minták	— 24
1 himzett elejű bluz	— 98
1 színes napernyő gyönyörű szép	1 52
1 Reformkötő, jó mosókarton	— 69
1 nyári flanel takaró	— 95
1 fejre való pepita selyem kendő	— 98
1 finom damaszt abrosz	— 98
1 kávé abrosz	— 79
1 kávé szalvéta	— 06
1 fekete klott alsószoknya	— 98
1 Szmirna ágyhához való szőnyeg	1 65
1 méter bőreres spárga szőnyeg	— 39
1 nagy szoba szőnyeg	— 1 69
1 méter dupla széles cérna csipke függöny aplikált mintákkal	— 58

Vidéki megrendelések utánvétel mellett a legpontosabban lesznek elintézve.

Postai szétküldések minden nap. Tessék a kirakat üvegeinkre festett „BÉKÁT“ keresni

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és műlakatos mester

Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt

Telefon 11-37.

Telefon 11-37.

Meg van!! az asszonyok öröme!

Nem kell többé mérgeledni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni. **regi tűzhelyeket (sparhelt) át lehet olcsó pénzért alakítani.** Háztulajdonosok, mérnök és építész uraknak **ár- engedmény.**

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban.

Meghívás esetén házhoz jövök. Vidéki levelekre válaszolok.

27483—1912. sz.

Özv. Simon Jánosné nagyvárad lakos bejelenti, hogy a folyó évi szeptember hó 27 én 25469—1912. szám alatt zálogüzletének megszüntetésére vonatkozó kérelmét visszavonja és a zálogüzletet tovább gyakorolni kívánja.

VÉGHATÁROZAT.

Miután özv. Simon Jánosné 25469—1912. sz. alatt iktatott beadványában az 5512—1911. szám alatt engedélyezett kézizálogzlet végleges beszüntetését folyó évi szeptember hó 27 én bejelentette s ezen bejelentés tudomásul vétele tárgyában 25496—1912. szám alatt hozott vég határozat felebbezés hiányában jogerőre emelkedett: ennél fogva a rendőrkapitányi hivatal, mint I. fokú iparhatóság özv. Simon Jánosné nagyvárad lakost ezen bejelentésének visszavonása tárgyában kelt beadványában foglalt kérelmével elutasítja.

Egyidejűleg tekintettel arra, hogy a zálogzlet beszüntetése tárgyában özv. Simon Jánosné terhére a helybeli hirdapokban közzétett hirdetmények díjának kifizetését nevezett megtagadta, felhívatik, hogy ezen hirdetményi díjakat az illető hirdapok kiadóhivatalai részére 3 nap alatt fizesse ki és a befizetést igazoló nyugtákat az iparhatóságnál mutassa be, mert ellenkező esetben közigazgatási uton fog tőle behajtatni.

Jelen véghatározat ellen a kézbesítéstől számítandó 15 nap alatt a városi tanácshoz intézendő, a rendőrkapitányi hivatalnál szóval előterjeszhető vagy írásban benyújtható fellebbezéssel lehet élni.

Miről özv. Simon Jánosné nagyvárad lakos jelen véghatározaton, valamint a «Nagyvárad», «Nagyvárad Napló», «Tiszántúl», «Szabadság», «Nagyvárad Friss Ujság» és «Uj Nagyvárad» szerkesztőségei véghatározaton értesítetik.

Nagyvárad, 1912. október 23.

Gerő,

r. főkapitány.

Telefon 8 sz.

Telefon 8 sz.

Tiszta, kitünő borból párolt valódi
dr. Szij József-féle 1890-ből származó, tehát 22 éves **cognac**
 amíg a készlet tart, **kizárólagosan**

Janky Antal utódánál

szerezhető be. Fűszerüzlet és csemege a Szent László-téren.

Kosár- és petroleumüzlet ugyanott az udvarban.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru,
 cserép, fedéllemez, gipsz, nád,
 csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási
 vállalat

Szent János-utca 22. szám.
 TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari magymentes
 clostetteket vízöblítéssel.
 Angol-closett berendezést,
 víztartány vagy önzáró clo-
 sett csapokkal való öblítéssel.
 Mindennemű épület- és disz-
 bádogos munkát. Vil any-
 erő gépekkel berendezve.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi
 Apolló épületből
Rákóci-ut 16. sz.
 alá helyezte át, amire
 felhívjuk a n. é. közönség
 becses figyelmét. Tan-
 könyvek bekötése, olesón
 s gyorsan készítettek el.
 Becses pártfogást kér

özv. Schmidt Gyuláné

!! Meglepő ujdonság !!

Facimbalom

Bárki egy óra alatt meg-
 tanulhat rajta játszani. A
 Facimbalom 15 különböző
 nagyságban összehangolt
 fadarabból áll és a mellé-
 kelt verőkkel (ugy mint a
 embalom) lesz játszva.

Ara verőkkel, tokkal és mesés ajándékkal csak 6 korona

Wagner a „HANGSZER-KIRALY“

országszerte elismert elsőrendű hangszerárubázában

Budapest, József-körut 15.

Fénykéj es árjegyzék ingyen. — OVAS: Figyeljen jól a
 pontos címre és házszámra.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
 gyermek ruhákat.

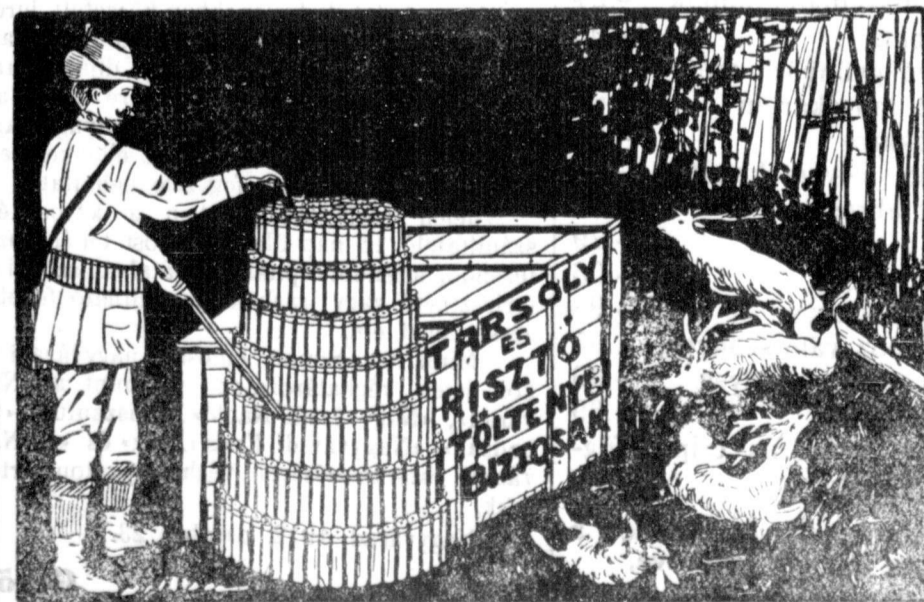
MOS!

gallér és kezelőket fé-
 nyesre, csipke és szövet
 függönyök, bútor szö-
 vetek, papi és egyen-
 ruhák vegyileg tisztit-
 tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
 Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

M. kir. lőpor-áruda

Vadászfegyverek

Revolverek

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

[különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.